

מענק סיוע לעסקים בעד המשך העסקתם של עובדים

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

במטרה לסייע לעסקים אשר פעילותם העסקית נפגעה כתוצאה מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף הקורונה, להעניק מענק חד פעמי בעד המשך העסקתם של עובדים, בסכום האמור בסעיף 2, ובהתאם למפורט בהחלטה זו.

1. תנאי הזכאות למענק במסלול המייד

עוסק יהיה זכאי למענק אם מתקיימים לגביו כל אלה:

א. מחזור עסקאותיו בשנת 2019 עולה על 18,000 ש"ח ואינו עולה על 400 מיליון שקלים חדשים בשנה.

ב. מחזור עסקאותיו בתקופת הזכאות נמוך ממחזור עסקאותיו בתקופת הבסיס בסכום העולה על 25% ממחזור העסקאות בתקופת הבסיס.

ג. הירידה במחזורי העסקאות בתקופת הזכאות נגרמה מההשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף הקורונה החדש.

ד. לא מתקיים לגביו אף אחד מאלה:

(א) הוא היה חייב בניהול פנקסים לשנת המס 2019 ולא ניהלם;

(ב) פנקסיו לשנת המס 2019 נקבעו כבלתי קבילים, בקביעה שאינה ניתנת לערר או לערעור.

ה. הוא הגיש דוח תקופתי לפי סעיפים 67, 67א או 71א לחוק מס ערך מוסף, לתקופת הבסיס ולתקופת הזכאות, או הצהרה לפי תקנה 15 לתקנות מס ערך מוסף (רישום), התשל"ו-1976, לשנת 2020, לפי העניין, אם היה חייב בהגשתם לפי חוק מס ערך מוסף, ולגבי עוסק שבשנות המס 2019 ו-2020 חל עליו הפטור לפי סעיף 33 לחוק מס ערך מוסף – הוא הגיש דוח שנתי לשנת המס 2018 בהתאם לסעיף 131 לפקודת מס הכנסה, אם היה חייב בהגשתו, עד יום הגשת תביעה לקבלת מענק.

ו. העוסק לא קיבל כספים לצורך עידוד תעסוקה מרשות ההשקעות במשרד הכלכלה והתעשייה או מכוח חוק מענק לעידוד תעסוקה (הוראת שעה) (נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020 בעד תקופת הזכאות.

2. סכום המענק

א. עוסק יהיה זכאי למענק בסכום השווה למכפלה של 5,000 ש"ח במספר העובדים המזכים.

ב. בסעיף זה - "מספר עובדים מזכים":

(1) לגבי עוסק המעסיק מעל 5 עובדים ושמחזור העסקאות שלו בשנת 2019 עולה על 300,000 ש"ח – ההפרש בין מצבת העובדים בתקופת הזכאות לבין מצבת העובדים הבסיסית כשהיא מוכפלת במקדם שימור העובדים;

(2) לעוסק המעסיק עד 5 עובדים, או שמחזור העסקאות שלו בשנת 2019 היה נמוך מ-

300,000 ש"ח – ההפרש בין מצבת העובדים בתקופת הזכאות לבין מצבת העובדים הבסיסית כשהיא מוכפלת ב- 0.5.
(3) ההפרש האמור בפסקאות (1) ו- (2) יעוגל כלפי מעלה למספר הקרוב ביותר שהוא מכפלה של המספר 0.5.

3. תביעה לקבלת מענק

- א. המועד להגשת תביעה לקבלת מענק הוא החל מיום 15 בנובמבר 2020 ולא יאוחר מיום 30 ביוני 2021; המנהל רשאי לדחות את מועד התחילה להגשת תביעה לתקופה אחת שלא תעלה על 30 ימים אם מתקיימות סיבות טכניות שבשלן לא ניתן להגיש את התביעה בטופס מקוון, וכן רשאי לדחות את המועד האחרון להגשת תביעות, מכל סיבה שהיא, בתקופה אחת שלא תעלה על 60 ימים. הודעה על דחיית מועדים לפי סעיף קטן זה תפורסם באתר האינטרנט של הסוכנות.
- ב. לצורך הוכחת תנאי הזכאות לפי סעיפים 1(א) עד (ה) להחלטה זו, יציג עוסק אישורים מרשות המסים בישראל; ואולם, עוסק שמחזורו אינו עולה על 300,000 ש"ח, יצרף לתביעתו הצהרה לעניין ירידה מחזור העסקאות לפי סעיף 1(ב) ולא אישור מרשות המסים לעניין זה..
- ג. תביעה לפי החלטה זו תוגש בטופס מקוון שקבע המנהל ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת עמידתו של העוסק בתנאים לקבלת המענק ולשם תשלום המענק לפי הוראות החלטה זו, והוא יהיה רשאי לדרוש פרטים נוספים או מסמכים לצורך קבלת המענק.
- ד. מבקש המענק ייתן את הסכמתו להעברת מידע הנוגע לעוסק מרשות המסים, מהמוסד לביטוח לאומי, משירות התעסוקה אל הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים וכן לגבי העברת מידע מהסוכנות לגופים אלה בנוגע לרשימת עוסקים לגביהם נדרש מידע, והכל לשם בחינת עמידתו בתנאים לקבלת המענק. אין באמור בכדי לגרוע מהוראות פרק ד' לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.
- ה. המנהל יקבע, בנוהל, את יתר דרכי הגשת תביעה לקבלת מענק לרבות המסמכים שיש לצרף לצורך הוכחת העמידה בתנאי הזכאות, ומועדי התשלום.
- ו. על החלטות המנהל בדבר יישום התנאים לזכאות לפי החלטה זו תוגש השגה למנהל או למי שהסמיכו לכך. לא ניתן להגיש למנהל בקשה כאמור בנוגע לקביעת רשות המסים בישראל הנדרשות לצורך ביצוע החלטה זו, לרבות בדבר עמידה בתנאי הזכאות לפי סעיפים 1(א) עד (ה) להחלטה זו, ועל החלטות רשות המסים בישראל לרבות בדבר עמידה בתנאי הזכאות לפי סעיפים 1(א) עד (ה) להחלטה זו, תוגש השגה לרשות המסים בישראל.

4. זכאות למענק במסלול המאוחר

- למסלול המאוחר רשאי להגיש עוסק שמתקיימים בו התנאים האמורים בסעיף 1 וכן התנאים הבאים (בהחלטה זו – **עוסק במסלול מאוחר**):
- א. בתקופת פעילותו לאחר יום 1 בינואר 2019, חל החיוב במס על עיקר עסקאותיו עם קבלת התמורה, והתמורה ניתנה בחלוף למעלה מ-30 ימים מיום מסירת הטובין או מתן השירות, לפי העניין;

- ב. העוסק לא קיבל מענק במסלול המייד.
5. להטיל על המנהל לפעול ליישום החלטה זו.
6. לקבוע שכל שבתוך 30 ימים מיום החלטה זו, לא תאשר הכנסת את טיוטת חוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה) (תיקון), התש"ף-2020 יגיש שר האוצר תיקון להחלטה זו לצורך עריכת השינויים הנדרשים עבור מתן המענק לפי החלטה זו.

7. הגדרות

בהחלטה זו:

- "הסוכנות" – הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים שהוקמה במשרד הכלכלה והתעשייה לפי החלטה מס' 2190 מיום 12 באוגוסט 2007;
- "חוק יסודות התקציב" – חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985;
- "חוק מס ערך מוסף" – חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975;
- "מוסד ציבורי זכאי" – מוסד ציבורי שהגדרתו בסעיף 9(2)(ב) לפקודה, שמתקיימים בו שני אלה:

(1) שליש לפחות מהכנסתו בשנת המס 2018, כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, ואם הגיש דוח כאמור לגבי ההכנסה לשנת המס 2019 לפני יום הגשת התביעה לקבלת מענק לפי החלטה זו – שליש מהכנסתו בשנת המס 2019 כפי שדווח באותו דוח, לא היה מתמיכות ותרומות;

(2) עיקר הכנסתו בשנת המס 2018, כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, ואם הגיש דוח כאמור לגבי שנת המס 2019 לפני יום הגשת התביעה לקבלת מענק לפי החלטה זו – עיקר הכנסתו בשנת המס 2019, שאינה הכנסה מתמיכות ותרומות, התקבלה ממכירת שירותים או מוצרים שהתמורה בשלהם מתקבלת באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה;

"מחזור עסקאות" –

- (1) לגבי מי שאינו מוסד ציבורי זכאי – מחזור עסקאות של עוסק, שהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, למעט מכירות הוניות ועסקאות שדווחו בידי הקונה לפי סעיפים 20 או 21 לחוק מס ערך מוסף;
- (2) לגבי מוסד ציבורי זכאי – הכנסה שהגדרתה בפקודה;

"מחזור עסקאות בשנת 2019" –

מחזור עסקאות כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין לגבי שנת 2019, ולעניין כל אחד מאלה, מחזור העסקאות כמפורט לצדו:

(1) לגבי עוסק שפעילותו החלה אחרי יום 1 בינואר 2019 – מחזור העסקאות שלו מיום 1 בחודש שלאחר יום תחילת פעילותו עד יום 31 בדצמבר 2019, מחולק במספר חודשי הפעילות בשנת 2019 ומוכפל ב-12;

(2) לגבי עוסק הרשום כשותפות לפי חוק מס ערך מוסף או עוסק הרשום כעוסק אחד עם עוסק אחר לפי סעיף 56 לחוק האמור – לפי מחזור העסקאות המאוחד של השותפות או של העוסקים הרשומים יחד, לפי העניין;

"מחזור עסקאות בתקופת הבסיס" –

מחזור עסקאות לחודשים ספטמבר אוקטובר 2019, כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין עד יום 1 במרץ 2020; לגבי עסק שפעילותו החלה לאחר יום 1 בספטמבר 2019 יראו את מחזור העסקאות בתקופת הבסיס בשנת 2019 כמחזור העסקאות מיום תחילת החודש העוקב ליום פתיחת העסק עד יום 29 בפברואר 2020, כשהוא מחולק במספר חודשי העיסוק כאמור ומוכפל ב-2, ובלבד שדיווח בתקופה זו על מחזור גדול מאפס; לעניין המסלול המאוחר – במקום חודשים ספטמבר אוקטובר 2019 יבואו בחשבון חודשים נובמבר ודצמבר 2019.

"מחזור עסקאות בתקופת הזכאות" –

מחזור עסקאות לחודשים ספטמבר אוקטובר 2020, כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין; לעניין המסלול המאוחר – במקום חודשים ספטמבר אוקטובר 2020 יבואו בחשבון חודשים נובמבר ודצמבר 2020.

"מקדם שימור עובדים" –

- (1) לעוסק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו כאמור בסעיף 1(ב) עולה על 25% ואינו עולה על 40% – המקדם הוא 0.8;
- (2) לעוסק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו כאמור בסעיף 1(ב) עולה על 40% ואינו עולה על 60% – המקדם הוא 0.7;
- (3) לעוסק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו כאמור בסעיף 1(ב) עולה על 60% ואינו עולה על 80% – המקדם הוא 0.55;
- (4) לעוסק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו כאמור בסעיף 1(ב) עולה על 80% – המקדם הוא 0.4;

"המנהל" –

מנהל הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים או מי שהוסמך על ידו לצורך ביצוע החלטה זו;

"מצבת עובדים בתקופת הזכאות" –

מספר העובדים המוכרים, בצירוף מחצית ממספר העובדים החלקיים, שהועסקו אצל אותו מעסיק בתקופת הזכאות; לעניין זה לא יובאו בחשבון עובדים שפוטרו או היו בחופשה ללא תשלום בתקופת הזכאות, כולה או חלקה;

"מצבת העובדים הבסיסית" –

מספר העובדים המוכרים שהועסקו אצל אותו עוסק בחודש ינואר 2020 או פברואר 2020, לפי בחירת העוסק, בצירוף מחצית ממספר העובדים החלקיים; לעניין זה לא יובאו בחשבון עובדים שפוטרו או היו בחופשה ללא תשלום בתקופה האמורה, כולה או חלקה;

"עובד מוכר" –

עובד שמתקיימים בו כל אלה :

- (1) הוא תושב ישראל לרבות תושב ישראל באזור, העובד אצל מעסיק, בישראל או באזור; לעניין זה, "אזור" – כהגדרתו בסעיף 378 לחוק הביטוח הלאומי;
- (2) הכנסתו מהמעסיק חייבת במס לפי סעיף 2(2) לפקודה, והמעסיק ניכה מס משכרו בהתאם להוראות סעיפים 164 ו-166 לפקודה אם ניכוי כאמור מתחייב לפי הוראות אותם סעיפים;
- (3) הכנסתו מהמעסיק חייבת בדמי ביטוח לאומי והמעסיק ניכה אותם בהתאם לפרק ט"ו לחוק הביטוח הלאומי, אם ניכוי כאמור מתחייב לפי הוראות אותו פרק;
- (4) הוא אינו המעסיק, ולעניין תאגיד – הוא אינו בעל השליטה בתאגיד או מנהל התאגיד; לעניין זה, "שליטה" – כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;
- (5) שכרו אצל המעסיק בעד תקופת הזכאות בממוצע לחודש הוא מעל 5,300 ש"ח; ולעניין עובד שמשכר שכר מינימום מותאם – שכרו אצל המעסיק הוא מעל 2,650 ש"ח, ובלבד שהמעסיק או העובד הציגו אישור המעיד על החלטה למתן שכר מינימום מותאם לאותו עובד;

"עובד חלקי" –

עובד שמתקיים בו האמור בפסקאות (1) עד (4) להגדרת עובד מוכר, וששכרו החודשי אצל המעסיק בעד תקופת הזכאות נע בין 2,650 ש"ח ל- 5,300 ש"ח; ולעניין עובד שמשכר שכר מינימום מותאם – שכרו אצל המעסיק נע בין 1,325 ש"ח ל- 2,650 ש"ח, ובלבד שהמעסיק או העובד הציגו אישור המעיד על החלטה למתן שכר מינימום מותאם לאותו עובד;

"עוסק" –

חייב במס כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, למעט כל אלה :

- (1) גוף מתוקצב כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב;
 - (2) קופת חולים;
 - (3) תאגיד בריאות כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב;
 - (4) מוסד ציבורי כהגדרתו בסעיף 9(2)(ב) לפקודה, למעט מוסד כאמור שהוא מוסד ציבורי זכאי;
 - (5) מי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין המהווה מלאי עסקי בידו או מי שבשנות המס 2019 ו-2020 חל בחישוב הכנסתו סעיף 8א לפקודה, בשל עבודה ממושכת שמשך ביצועה עולה על שנה;
 - (6) מוסד פיננסי כמפורט להלן:
- (א) תאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, לרבות תאגיד עזר כהגדרתו בחוק האמור;
- (ב) מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-

; 1981

- (ג) חבר בורסה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ;
- (ד) חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ;
- (ה) מנהל קרן כמשמעותו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 ;
- (7) תאגיד שהוקם בחוק או לפיו ;
- (8) עוסק שדיווח לרשות המסים בישראל על סגירת עסקו לפני תקופת הזכאות ; לעניין זה, יראו גם עוסק שחלה ירידה ניכרת בהוצאות שהוציא לצורך ייצור הכנסה בעסקו בשל הפסקת פעילות העסק, ודיווח על מחזור עסקאות בשיעור אפס לגבי תקופת הזכאות כמי שדיווח על סגירת עסקו ;
- (9) עוסק שדיווח לגבי שלושת החודשים שלפני חודש מרס 2020 על מחזור עסקאות בשיעור אפס ;

"עסקה" – למעט מכר טובין או מתן שירות מאת בעל מניות בחברה או שותף בשותפות לחברה שהוא בעל מניות בה או לשותפות שהוא שותף בה, לפי העניין ;

"הפקודה" – פקודת מס הכנסה ;

"שכר מינימום מותאם" – כמשמעותו בסעיף 4 לתקנות שכר מינימום (שכר מותאם לעובד עם מוגבלות בעל יכולת עבודה מופחתת), התשס"ב-2002 ;

"תקופת הבסיס" – חודשים ספטמבר ואוקטובר 2019 ; לעניין המסלול המאוחר – חודשים נובמבר ודצמבר 2019 ;

"תקופת הזכאות" – חודשים ספטמבר ואוקטובר 2020 ; לעניין המסלול המאוחר – חודשים נובמבר ודצמבר 2020 ולמעט לעניין קבלת כספים לצורך עידוד תעסוקה לפי סעיף 1(ו) ; הפרש מצבת העובדים לפי סעיף 2(ב) ; הגדרת "מצגת עובדים בתקופת הזכאות", שכר העובד המוכר לפי פסקה (4) להגדרת עובד מוכר ; הגדרת "עובד חלקי".

דברי הסבר

רקע כללי

באמצע חודש דצמבר 2019 החלה התפרצות המחלה COVID-19 הנגרמת מנגיף קורונה SARS-CoV-2. ביום 11 במרס 2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על המחלה הנגרמת מנגיף הקורונה כעל מגפה עולמית. צעד חריג בעל משמעויות מרחיקות לכת. ביום 27 בינואר 2020 הכריז שר הבריאות בהתאם לסמכותו לפי סעיף 1(20) לפקודת בריאות העם, 1940 כי המחלה הנגרמת על ידי נגיף הקורונה היא מחלה מידבקת מסוכנת וכי קיימת בעטייה סכנה חמורה לבריאות הציבור.

בהמשך להכרזה זו הוטלו הגבלות משמעותיות, בין השאר, על פתיחת מקומות עבודה ועל התייצבות של עובדים במקומות עבודתם, לצורך צמצום ההדבקה והתפשטות הנגיף (ראו תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), (התש"ף-2020)) ותקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (הגבלת פעילות), (התש"ף-2020). הגבלות אלו אינן מאפשרות לקיים שגרת עבודה רגילה והן הביאו לצמצום משמעותי של הפעילות העסקית של חלק ניכר מענפי המגזר העסקי ובכלל זה גם פיטורי עובדים או הוצאתם לחופשה ללא תשלום.

לאור התגברות התחלואה בתקופה האחרונה, הממשלה החליטה על החמרת המגבלות וכתוצאה מכך צפויה פגיעה בפעילות העסקית בחודשים ספטמבר ואוקטובר. על מנת לעודד מעסיקים, אשר יפגעו כתוצאה מהמגבלות, להמשיך ולהעסיק את עובדיהם, מוצע ליתן מענק למעסיקים עבור עובדים אשר סביר להניח היו מפוטרים או מוצאים לחל"ת.

לסעיף 1

מוצע לקבוע כי המענק יינתן לעסק אשר מחזור עסקאותיו לשנת 2019 עולה על 18,000 ש"ח ואינו עולה על 400 מיליון ש"ח. זאת נוכח היקף הזעיר של העסקת עובדים אצל עוסק אשר מחזורו השנתי נמוך מ-18 אלף ש"ח. לצד זאת, מוצע להגביל את מתן המענק לעסקים שמחזורם אינו עולה על 400 מיליון ש"ח. זאת בשל כושר השרידות הגבוה של עסקים בעלי מחזור הגבוה מכך.

המענק מותנה בירידת מחזור עסקאות בלמעלה מ-25% בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2020 לעומת תקופה זו אשתקד, ובכך שהירידה נובעת מהשפעה הכלכלית של התפשטות נגיף הקורונה. זאת על מנת למקד את הסיוע לעסקים שנפגעו באופן משמעותי. כמו כן, נדרש כי העסק הגיש את הדוחות התקופתיים הנדרשים לצורך חישוב המענק, הוא מנהל את פנקסיו כנדרש בהתאם לדין וכי הוא לא קיבל כספים לצורך עידוד תעסוקה או הכשרה מקצועית ממשרד הכלכלה והתעשייה או מכוח חוק מענק לעידוד תעסוקה (הוראת שעה) (נגיף הקורונה החדש), (התש"ף-2020) בעד תקופת הזכאות. בנוסף, מוצע לקבוע כי מי שיציג אישור על קבלת מענק לפי פרק ו' לחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), (התש"ף-2020), יראו אותו כעומד בתנאי הזכאות לפי פסקאות (א) עד (ו) לסעיף זה. ככל שיש לעוסק טענות על זכאות לפי פרק ו' האמור, יוכל לפנות למנגנוני ההשגה הקבועים שם.

לסעיף 2

סכום המענק הניתן מחושב בהתאם למידת הפגיעה של העסק ומספר העובדים אשר העסקתם נמשכה בתקופה המזכה, כאשר בגין כל עובד המועסק מעבר לרף העובדים המינימלי שנקבע יוענקו 5,000 ש"ח.

(מקדם שימור * מספר עובדים בתקופת הבסיס - מספר עובדים בתקופת הזכאות) = מענק

$$* 5,000$$

הרף המינימלי לעוסק שמחזורו נמוך מ-300 אלף ש"ח או שמספר העובדים המועסקים אצלו נמוך אינו עולה על 5 הינו 50% ממספר העובדים שהועסקו בתקופת הבסיס. לעוסק שמחזורו מעל 300 אלף ש"ח או שמספר העובדים המועסקים אצלו עולה על 5 עובדים הרף המינימלי נקבע בהתאם לרמת הפגיעה.

דוגמא למענק: עוסק שהעסיק בינואר 100 עובדים, ובתקופת הזכאות העסיק 90 עובדים ומחזורו ירד ב-30% יקבל מענק של 5,000 ש"ח עבור 10 עובדים, סה"כ 50,000 ש"ח.

$$50,000 = (90 - 100 * 0.8) * 5,000$$

אם מחזורו היה יורד ב-80% והוא עדיין היה מעסיק 90 עובדים המענק היה ניתן בגין 50 עובדים, כלומר 250,000 ש"ח.

לסעיף 3

מוצע לקבוע כי הגשת תביעה למענק תחל מיום ה-15 בנובמבר 2020 שהוא המועד בו מגישים את דוחות המע"מ לרשות המיסים ולפיהם נקבעת הירידה במחזורים של העסק. כמו כן, מוצע כי הגשת התביעה תיעשה באופן מקוון אשר יקבע המנהל ובו יהיו כלולים הפרטים והטפסים הדרושים לשם בחינת עמידתו של העוסק בתנאים המזכים במענק וגובה המענק. המנהל יוכל לדרוש מהעוסק פרטים או טפסים נוספים הדרושים לכך וכן מידע רלוונטי אודות העוסק מרשות המיסים, המוסד לביטוח לאומי ושירות התעסוקה. כל דרישת מידע תיעשה בהתאם לכלל דיני הגנת הפרטיות הרלוונטיים.

לסעיף 4

מוצע לקבוע זכאות למענק במסלול מאוחר, עבור עוסקים אשר עיקר עיסוקם מתנהל באמצעות קבלת רוב תקבולים השוטפים בפיגור של למעלה מ-30 ימים מיום ביצוע העסקה. עבור עוסקים אלה, תקופת הזכאות תיבחן על תקופה ארוכה יותר של ארבעה חודשים, לאור הימשכות קבלת התקבולים על פרק זמן ארוך יותר בעניינם.

לסעיף 5

מוצע להטיל על מנהל הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה לפעול ליישום החלטה זו.

לסעיף 6

על שולחנה של הכנסת מונחת הצעת חוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש)(הוראת

שעה(תיקון), התש"ף-2020, במסגרתה מוצע לתקן את פרק ו' שעניינו מענק סיוע בעד השתתפות בהוצאות קבועות כך שהזכאות למענק האמור תינתן עבור עסק שנפגע בהכנסותיו בשיעור של 25%, ולא 40% כפי שקבוע כיום. מוצע לקבוע גם את הזכאות למענק לפי החלטה זו בהתאם לפגיעה של 25%. על מנת שלא ליצור פער בין הזכאויות לשני המענקים, מוצע לקבוע כי ככל שלא תאושר הצעת החוק האמורה, תתוקן החלטה זו כך שתנאי הזכאות יהיו זהים.

לסעיף 7

מוצע להגדיר הגדרות שונות הנדרשות לצורך יישום החלטה זו.

להגדרת "מוסד ציבורי זכאי" – מוצע להגדיר מוסדות ציבוריים שהשתתפות המדינה בפעילותם נמוכה יחסית, ולכן אין מקום להחריג אותם מאפשרות קבלת מענק מכוח החלטה זו.

להגדרת "מקדם שימור עובדים" – מתוך הנחה לפיה ירידה במחזור העסקאות של עוסק תוביל לירידה בהעסקת עובדים, מוצע לקבוע את המקדם לפיו תחושב הזכאות למענק כתלות במידת הפגיעה ובשיעור העובדים ששימור העוסק. עבור שימור עובדים מעבר לשיעורים הקבועים בהגדרה זו, תינתן זכאות למענק בתנאים הקבועים בהחלטה זו.

להגדרת "מצבת עובדים בתקופת הזכאות" – מוצע כי לצורך חישוב מספר העובדים אצל עוסק בתקופת הזכאות, לא יבואו בחשבון עובדים שפוטרו או שהיו בחופשה ללא תשלום בתקופת הזכאות, מכיוון שבועובדים אלה לא התקיימה התכלית של שימור מקום עבודתם.

להגדרת "מצבת העובדים הבסיסית" – מוצע לבחון את מצבת העובדים של העסק בחודשים ינואר או פברואר 2020, לבחירתו של העוסק, לצורך חישוב השינוי במצבת העובדים המזכה במענק. הבחירה בין שני חודשים אלה מאפשרת גמישות רבה יותר לעוסק.

להגדרת "עובד מוכר" – מוצע לקבוע הוראות שונות המוודאות כי עובד מוכר יהיה עובד המועסק כדין. בנוסף, מוצע לקבוע הוראות לעניין שכרו של העובד, על מנת לוודא שהמענק ישמש לצורך שימור עובדים בשיעור העסקה גבוה, ולא עובדים בהיקף נמוך מאוד. בנוסף, מוצע לקבוע כי עובד המשתכר בשכר מינימום מותאם כהגדרתו בסעיף 4 לתקנות שכר מינימום (שכר מותאם לעובד עם מוגבלות בעל יכולת עבודה מופחתת), התשס"ב-2002 גם ייחשב כעובד מוכר לעניין קבלת המענק.

להגדרת "עובד חלקי" – על מנת להרחיב את מעגל הזכאים למענק, מוצע לקבוע הוראה שתאפשר חישובם של עובדים בשכר נמוך במצבת העובדים, בשיעור נמוך יותר, וכן לקבוע הוראה לעניין התאמת עובד בעל שכר מינימום מותאם.

להגדרת "עוסק" – מוצע להחריג מרשימת מי שעשויים להיות זכאים למענק גופים שמתקצבים על ידי המדינה, במישרין או בעקיפין, וכן גופים שלממשלה בעלות מלאה או חלקית בהם, וזאת מתוך תפיסה שאלה נשענים בדרך זו או אחרת על המדינה. כמו כן, מוצע

להחריג מההגדרה חברות ממשלתיות, לנוכח השוני בין לבין חברות עסקיות רגילות בשל בעלות המדינה במניותיהן והתרומה שיש למעורבות הממשלה על פעילותן, וכן את מי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין שמהווה מלאי עסקי בידו או מי שבשנות המס 2019 ו-2020 חל בחישוב הכנסתו סעיף 8א לפקודת מס הכנסה, בשל עבודה ממושכת שביצע במשך למעלה משנה; מוסדות פיננסיים שונים ותאגידים סטטוטוריים. עוד מוצע להחריג מהגדרת "עוסק" כל עסק שדיווח לרשות המסים על סגירתו, עסק שהיתה ירידה מהותית בהוצאותיו לצורך ייצור הכנסה בעסקו, והוא דיווח על מחזור עסקאות של אפס בתקופה שבעדה הוא מבקש מענק, וכן עסק שבשלושת החודשים שקדמו לחודש מרס 2020 דיווח על מחזור עסקאות בסכום אפס.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

תשלום מענקים להשתתפות בעלויות לצורך סיוע להמשך העסקת עובדים במהלך החודשים ספטמבר-אוקטובר 2020.

תקציב

היקף המענקים עומד על סך של 800 מיליון ש"ח.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הכלכלה והתעשייה – מסכים.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי של משרד האוצר מצורפת.

סיווגים

סיווג ראשי: 01 ביצועי

תחום פעולה עיקרי: 02 חברה וכלכלה

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה :

מענק סיוע לעסקים בעד המשך העסקתם של עובדים.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים :

באמצע חודש דצמבר 2019 החלה התפרצות המחלה COVID-19 הנגרמת מנגיף קורונה SARS-CoV-2. ביום 11 במרס 2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על המחלה הנגרמת מנגיף הקורונה כעל מגפה עולמית. צעד חריג בעל משמעויות מרחיקות לכת. ביום 27 בינואר 2020 הכריז שר הבריאות בהתאם לסמכותו לפי סעיף 120(1) לפקודת בריאות העם, 1940, כי המחלה הנגרמת על ידי נגיף הקורונה היא מחלה מידבקת מסוכנת וכי קיימת בעטייה סכנה חמורה לבריאות הציבור.

בהמשך להכרזה זו הוטלו הגבלות משמעותיות, בין השאר, על פתיחת מקומות עבודה ועל התייצבות של עובדים במקומות עבודתם, לצורך צמצום ההדבקה והתפשטות הנגיף (ראו תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), (התש"ף-2020)) ותקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (הגבלת פעילות), (התש"ף-2020). הגבלות אלו אינן מאפשרות לקיים שגרת עבודה רגילה והן הביאו לצמצום משמעותי של הפעילות העסקית של חלק ניכר מענפי המגזר העסקי ובכלל זה גם פיטורי עובדים או הוצאתם לחופשה ללא תשלום. לאור התגברות התחלואה בתקופה האחרונה, הממשלה החליטה על החמרת המגבלות וכתוצאה מכך צפויה פגיעה בפעילות העסקית בחודשים ספטמבר ואוקטובר. על מנת לעודד מעסיקים, אשר יפגעו כתוצאה מהמגבלות, להמשיך ולהעסיק את עובדיהם, מוצע ליתן מענק למעסיקים עבור עובדים אשר סביר להניח היו מפוטרם או מוצאים לחל"ת.

בנוסף, מוצע לאשר היום בממשלה את טיוטת חוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש)(הוראת שעה)(תיקון), (התש"ף-2020, במסגרתה מוצע לתקן את סעיף 8 שעניינו מענק סיוע בעד השתתפות בהוצאות קבועות כך שהזכאות למענק האמור תינתן עבור עסק שנפגע בהכנסותיו בשיעור של 25%, ולא 40% כפי שקבוע כיום. מוצע לקבוע גם את הזכאות למענק לפי החלטה זו בהתאם לפגיעה של 25%. על מנת שלא ליצור פער בין הזכאויות לשני המענקים, מוצע לקבוע כי ככל שלא תאושר הצעת החוק האמורה, תתוקן החלטה זו כך שתנאי הזכאות יהיו זהים.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם :

מוצע לקבוע כי המענק יינתן כמענק מינהלי לפי החלטת ממשלה, מכוח סמכותה השיורית של הממשלה לפי סעיף 32 לחוק יסוד : הממשלה.

סעיף 32 לחוק יסוד : הממשלה קובע כי "הממשלה מוסמכת לעשות בשם המדינה, בכפוף לכל דין, כל פעולה שעשייתה אינה מוטלת בדין על רשות אחרת". הוראה זו טומנת בחובה שתי מגבלות להפעלת הסמכות השיורית של הממשלה – הראשונה, הפעלת הסמכות "בכפוף לכל דין" והשנייה, הפעלת הסמכות רק מקום שבו אין חקיקה שמסדירה את אותו נושא או שהחקיקה שמסדירה את אותו נושא אינה יוצרת הסדר שלילי שמונע את הפעלתה.

זכאות למענק הוצאות קבועות כפי שנקבע בחוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש)
(הוראת שעה)(תיקון), התש"ף-2020.

המשותף ליתר הגופים שהורגו, שהם אינם המדינה, הוא שהם גופים המזוהים באופן מלא עם המדינה או הנתמכים על ידה במישרין או בעקיפין, בסכומים מהותיים, וכן גופים שלממשלה בעלות מלאה או חלקית בהם. זאת מתוך תפיסה שאלה נשענים בדרך זו אחרת על המדינה ואינם מתמודדים בעצמם עם כוחות השוק. בנוסף, לגבי חלק מהגופים האמורים המדינה היא שבעיקר שולטת בביקושים לגופים אלה, ומתקצבת אותם בהתאם. בהתאמה, שמירה על עובדים בגופים אלה תבוא בעקבות הכוונה מהמדינה, וכן חלק מעלות השכר בגינם, ועל כן אין צורך לעודד שמירת עובדים בגופים אלה, ואין מקום להשתתף בעלות ההעסקה. לעניין חברות ממשלתיות הרי שקיים שוני בין חברות ממשלתיות לחברות עסקיות רגילות בשל בעלות המדינה במניותיהן בשיעורים כאלה והתרומה שיש למעורבות הממשלה על פעילותן.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם :

היועצת המשפטית של משרד הכלכלה והתעשייה – אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה :

לאור האמור לעיל, אין מניעה משפטית בקבלת הצעת ההחלטה.

10.10.20

היועץ המשפטי למשרד האוצר

עו"ד אסי מסינג

חתימה

תפקיד

שם